

Pilotverksamhet för aktivitetsförmågeutredningar

Överenskommelse mellan staten och
Sveriges Kommuner och Landsting
2016

INNEHÅLL

PILOTVERKSAMHET FÖR AKTIVITETSFÖRMÅGEUTREDNINGAR	1
1. INLEDNING	3
2. BAKGRUND	3
3. AKTIVITETSFÖRMÅGEUTREDNINGAR	3
4. ERSÄTTNING TILL LANDSTINGEN	4
5. REDOVISNING AV EKONOMISKA MEDEL	6
6. GODKÄNNANDE AV ÖVERENSKOMMELSEN	7

1. Inledning

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) slöt den 11 mars 2013 en överenskommelse som innebar att landstingen i Jönköpings, Norrbottens, Skånes, Stockholms, Västerbottens, Västernorrlands, Västra Götalands och Östergötlands län erbjöds att delta i en pilotverk-samhet med aktivitetsförmågeutredningar (AFU) under 2013. De lands-ting som deltog i pilotverksamheten om aktivitetsförmågeutredningar fick ersättning för genomförda utredningar och för att förbereda arbetet inom ramen för överenskommelsen.

Genom överenskommelser mellan regeringen och SKL i december 2013 och 2014 förlängdes pilotverksamheten att gälla för 2014 och 2015. Under 2015 valde Norrbottens läns landsting att inte längre medverka i pilotverksamheten. Regeringen och SKL är överens om att förlänga överenskommelsen om pilotverksamheten till att gälla även under perioden den 1 januari–31 oktober 2016.

2. Bakgrund

För en rättssäker prövning av rätten till ersättning från sjukförsäkringen behöver Försäkringskassan i vissa fall begära in kompletterande medicinska underlag, s.k. försäkringsmedicinska utredningar, vid sidan av andra medicinska underlag som utfärdats av den försäkrades behandlande läkare. Underlagen ska ge en fördjupad beskrivning av sjukdomens konsekvenser för individens funktionstillstånd och förmåga till aktivitet. De kan däri-genom ligga till grund för Försäkringskassans bedömning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan beställer även två andra typer av kompletterande försäkringsmedicinska utredningar från hälso- och sjukvården; särskilda läkarutlåtanden (SLU) och teamutredningar (TMU), vilket samtliga landsting tillhandahåller genom överenskommelsen mellan staten och SKL om Försäkringsmedicinska utredningar i form av TMU och SLU för 2016.

3. Aktivitetsförmågeutredningar

Försäkringskassan fick 2010 i uppdrag av regeringen att, tillsammans med Socialstyrelsen, i samråd med Arbetsförmedlingen samt tillsammans med representanter från hälso- och sjukvården, vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga. Resultatet av detta arbete är det nya bedömningsverktyget, s.k. aktivitetsförmågeutredningar (AFU). AFU kan genomföras av en läkare eller om behov finns kompletteras med

ytterligare kompetenser som t.ex. sjukgymnast, arbetsterapeut och psykolog.

Som ett led i arbetet med att ta fram det nya bedömningsverktyget genomfördes två mindre pilotförsök för att testa metoden. Under hösten 2011 prövades metoden av ett antal utvalda läkare. Under hösten 2012 genomfördes en pilotverksamhet i landstingen i Skåne samt Västra Götalands län. En utvidgad pilotverksamhet i dess nuvarande utformning har pågått under 2013–2015.

I mars 2014 beslutade regeringen direktiv för en utredning med uppdrag att utreda och lämna förslag på hur behovet av kvalificerade försäkrings-medicinska utredningar inom relevanta socialförsäkringsområden ska tillgodoses.¹ Utredningen lämnade sitt betänkande För kvalitet – Med gemensamt ansvar (SOU 2015:17) den 2 mars. Där föreslogs att landstingen ges ett lagstadgat ansvar för att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna. Betänkandet har remitterats och den övervägande delen av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Regeringens avsikt är att en författningsreglering av den aktuella frågan ska börja gälla den 1 november 2016.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regeringen och SKL att pilotverksamheten med AFU bör förlängas fram till och med den 31 oktober 2016. När det planerade lagstadgade ansvaret träder i kraft upphör pilotverksamheten.

4. Ersättning till landstingen

De landsting som deltar i pilotverksamheten om AFU får ersättning för dessa utredningar inom ramen för denna överenskommelse. Överenskommelsen gäller för beställningar av AFU fram till och med att den planerade nya lagstiftningen träder ikraft.

För 2016 reserveras högst 41 500 000 kronor i ersättning för pilotverksamheten till landstingen i Jönköpings, Skånes, Stockholms, Väster-norrlands, Västerbottens, Västra Götalands och Östergötlands län. Ersättningen utbetalas i enlighet med de krav och redovisningsrutiner som fastställs av Försäkringskassan efter samråd med SKL. Ersättningen till landstingen är uppdelad i dels ett fast belopp till respektive landsting som motsvarar 70 procent av den volym AFU som Försäkringskassan prognostiserats beställa från landstingen fram till

¹ FörMed-utredningen (S 2014:09).

och med den 31 oktober 2016, dels ett styckpris per levererat AFU för volymer som överstiger 70 procent av prognostiserade beställningar från Försäkringskassan.

Tabellen nedan visar respektive landstings tilldelade fasta belopp samt den volym AFU som Försäkringskassan prognostiserar beställa från respektive landsting.

Belopp i kronor

	Volym Helår	70 % av helår (helårsersättning)	Beräknad fast ersättning till landstingen 1 januari- 31 oktober
Västerbotten	80	1 651 615	1 376 340 kr
Västernorrland	128	2 213 064	1 844 213 kr
Stockholm	544	8 659 622	7 216 323 kr
Östergötland	90	1 863 624	1 553 014 kr
Västra Götaland	700	9 657 684	8 048 038 kr
Jönköping	88	1 661 857	1 384 875 kr
Skåne	500	7 233 656	6 028 022 kr
Totalt	2 130	32 941 121	27 450 825 kr

För beställningar av AFU som överstiger 70 procent av Försäkringskassans prognostiserade volym ersätts respektive landsting med högst 14 400 kronor per levererad AFU. I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en AFU ersätts landstinget med ytterligare 2 500 kronor per sådan AFU. En s.k. utvidgad AFU, dvs. när det finns behov av flera kompetenser än läkare, lämnas ersättning för dessa kompetenser med 925 kronor per timme. I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en utvidgad AFU ersätts landstinget med 500 kronor per tolktimme.

Försäkringskassan svarar för uppföljning, beräkning och utbetalning av ersättningen. Landstingen kommer att ersättas vid tre tillfällen utifrån genomförda och av Försäkringskassan godkända utredningar. Försäkringskassan fattar beslut och utbetalar ersättningen till det konto landstinget har uppgivit. Utbetalningsdatum :

- 27 maj 2016
- 9 september 2016
- 16 december 2016
- 17 februari 2017

5. Redovisning av ekonomiska medel

Nedan redovisas den totala omfattningen av överenskommelsen, liksom fördelningen över olika insatser.

Fördelning av medlen för överenskommelsen avseende AFU.

	mnkr
Medel till landstingen	
Fast ersättning till landstingen	27,5
Styckersättning för beställningar av AFU som överstiger 70 procent. Tolkersättning	
Ersättning vid flera kompetenser	14,0
Totalt för överenskommelsen	41,5

Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, anslag 1:6 Bidrag för sjukskrivnings-processen, anslagsposten 9 Försäkringsmedicinska utredningar.

6. Godkännande av överenskommelsen

Överenskommelsen blir giltig under förutsättning att den godkänns av regeringen och Sveriges Kommuner och Landstings styrelse samt att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

För staten genom
Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och
Landsting

Stockholm den
15 december 2015

Stockholm den
15 december 2015

Therese Svanström Andersson
Statssekreterare

Håkan Sörman
Verkställande direktör